

RS AU § 217 Krigsplacering av personal

Ärendenummer: RS 2023/1419

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande
-

Sammanfattning

Region Gotland ansvarar för sina verksamheter under normala omständigheter såväl som vid samhällsstörningar, både vid fredstida kriser samt vid höjd beredskap (krigsfara/krig).

Gotland har som ö särskilda utmaningar mot bakgrund av geografiska, säkerhets-politiska och logistiska förutsättningar.

Region Gotland har ett särskilt ansvar att upprätthålla ett stort antal samhällsviktiga funktioner. Och för att tillgodose totalförsvarets behov är alla verksamheter och dess personal oerhört viktiga att disponera vid samhällsstörningar och framförallt vid höjd beredskap. Personalen är vår viktigaste resurs vid alla samhällsstörningar.

I den av regionfullmäktige fastställda ”Policyn för civil beredskap (kris/katastrofberedskap och civil försvar för perioden 2023-2026 (RS 2022/2054) är ett av målen för mandatperioden att:

- Utveckla Region Gotlands krigsorganisation och vid behov krigsplacera personal där det anses nödvändigt.

Med utgångspunkt från detta har regionsstyrelseförvaltningen under 2023 utsett en arbetsgrupp med uppgift att se över olika alternativ för att tillgodose att Region Gotlands verksamheter kan upprätthållas om regeringen beslutar om höjd beredskap.

Grunden för detta är reglerat i ”Lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt” som anger att alla som är bosatta i Sverige, som är mellan 16 och 70 år, har en skyldighet att bidra och kan kallas in för att hjälpa till på olika sätt vid höjd beredskap.

Det finns **tre nivåer för totalförsvarsplikt**:

- **Värnplikt** i Försvarsmakten.
- **Civilplikt** inom verksamheter som regeringen bestämmer.
- **Allmän tjänsteplikt** som innebär att man tjänstgör inom verksamheter som måste fungera även vid krigsfara och krig.

Region Gotlands verksamheter omfattas framförallt av den **allmänna tjänsteplikten**.

De tre alternativ som arbetsgruppen beaktat utifrån allmän tjänsteplikt är:

- Allmän tjänsteplikt utan krigsplacering, d.v.s anställningsavtalet gäller.
- Krigsplacering av medarbetare som arbetar i samhällsviktig verksamhet, för övriga gäller allmän tjänsteplikt utifrån anställningsavtalet.
- Allmän tjänsteplikt med krigsplacering av alla disponibla medarbetare som har tillsvidare anställning samt några visstidsbefattningar (exvis AT-läkare).

Arbetsgruppen har analyserat de olika alternativen och förordar alternativet att **all tillsvidareanställd personal** inom Region Gotland krigsplaceras med krigsplaceringsbesked.

Detta är **en planeringsåtgärd** för att Region Gotland ska kunna säkerställa att samhällsviktiga funktioner fortsätter fungera även vid höjd beredskap.

Krigsplacering innebär:

- Att en person är ianspråktagen av Region Gotland för att tjänstgöra under höjd beredskap i Plikt- och prövningsverkets (PPV) register.
- Skyldighet att tjänstgöra när regeringen beslutar om höjd beredskap.

Hänsynstaganden

- Tydlighet mot alla medarbetare – alla är viktiga för helheten.
- Att krigsplacera all tillsvidareanställd personal medför väsentlig mindre administrativt arbete. Uppdatering sker 2 ggr/år i PPV register.
- De som redan har en krigsplacering exempelvis som värnpliktig i Försvarsmakten eller avtal med Hemvärnet kan i de flesta fall fortsätta med det ur ett totalförsvarsperspektiv.
- Inget krav i samband med nyanställning utan har man redan en krigsplacering så fortsätter man med den och har man inte så krigsplaceras man inom Region Gotland.
- Om medarbetare önskar bli avtalspersonal i frivilligorganisation (ex Hemvärnet så görs detta i dialog med närmaste chef (vad gör man bäst nytta). Region Gotland bör i varje enskilt fall bedöma detta ur ett Totalförsvarsperspektiv.
- Kontinuerlig dialog (årligen) med Försvarsmakten och andra avtalsorganisationer.
- Alla med tillsvidareanställning blir i samband med utskick av krigsplaceringsbesked medvetna om att dom är skyldiga att tjänstgöra på sina ordinarie arbetsplatser om regeringen beslutar om höjd beredskap.

Bedömning

Regionstyrelsen bedömer att rubricerat beslut uppfyller lagstiftningens krav samt tillgodoser behovet för att kunna upprätthålla Region Gotlands samhällsviktiga verksamheter i höjd beredskap.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att det finns en rättslig grund och lagkrav på Region Gotland att planera för höjd beredskap i enlighet med lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Enligt överenskommelse med staten (som utgår från lag 2006:544) ska Region Gotland planera för krigsorganisation och krigsplacering av personal för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid höjd beredskap.

2. Ekonomiskt perspektiv

Huvuddelen av insatserna som omfattas av beslutet genomförs med statlig finansiering (riktade statsbidrag).

3. Barnperspektiv

Beslutet är i linje med barnkonventionens grundprinciper, exempelvis artikel 6. Barn kan bli särskilt utsatta vid samhällsstörningar (kriser och krig). Beslutet bidrar till ökad förmåga att hantera samhällsstörningar som i förlängningen bidrar till barnets bästa.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande föreslår utifrån dialog att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Ordföranden ställer proposition på eget förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-06-21
Policy för civil beredskap